

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2020 m. sausis

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-43-790/2020](#), pasisakydama dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.930¹ straipsnio pažeidimu sukiamų padarinių, Lietuvos apeliacinio teismo (toliau – ir Lietuvos apeliacinis teismas, ir LApT) Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nurodė, jog Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.930¹ straipsnyje nustatytos atsiskaitymo tvarkos pažeidimas sukelia neigiamus padarinius pačiai bendrovei ir vienodai veikia visų jos kreditorių interesus. Priešingai, CK 6.930¹ straipsnyje nustatytos atsiskaitymų tvarkos nesilaikymu pažeidžiamos pirmesnėje eilėje esančių kreditorių teisės lėšas gauti anksčiau už paskesnėje eilėje esančius kreditorius, taigi taip neigiamai paveikiami konkrečių kreditorių interesai. Teisėjų kolegija nurodė, kad esminę reikšmę nustatant, ar buvo pažeistos konkretaus kreditoriaus teisės pagal CK 6.930¹ straipsnį, turi bendrovės mokumo aplinkybė – tuo atveju, jei bendrovė susiduria ne su laikiniais finansiniais sunkumais, bet yra nemoki, bendrovės vadovui kyla pareigos, įtvirtintos Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme (toliau – ĮBĮ), inicijuoti bankroto bylą ir nevykdyti atsiskaitymų, kuriais vieniems kreditoriams suteikiamas pranašumas prieš kitus kreditorius. Be to, net ir nustačius CK 6.930¹ straipsnio pažeidimą konkretaus kreditoriaus atžvilgiu, tam, kad toks kreditorius turėtų teisę reikalauti žalos atlyginimo tiesiogiai iš bendrovės vadovo, turi būti nustatytos išimtinės aplinkybės, rodančios, jog šio kreditoriaus atžvilgiu atlikti veiksmai buvo nesąžiningi ir būtent dėl jų atsirado žala kreditoriui.

Civilinėje byloje Nr. [2A-538-798/2020](#), nagrinėdama apeliacinį skundą, paduotą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dėl bankrutavusios bendrovės

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pabaigos, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija pažymėjo, kad skundžiamas sprendimas įsiteisėjo 2019 m. rugsėjo 25 d., o apeliacinis skundas pirmosios instancijos teisme gautas 2019 m. lapkričio 26 d., t. y. po trijų mėnesių nuo skundžiamo sprendimo paskelbimo dienos ir po 12 dienų nuo bendrovės išregistravimo iš Juridinių asmenų registro. Atsižvelgusi į šias aplinkybes, teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nukrypo nuo aukštesnės instancijos teismų praktikos, suformuotos analogiškose bylose, nepagrįstai atnaujino praleistą terminą apeliaciam skundai paduoti ir išaiškino, kad atsakovė, dėl kurios paduotas apeliacinis skundas, kaip teisės subjektas pasibaigė 2019 m. lapkričio 14 d. (ją išregistravus) ir nėra jos teisių bei pareigų perėmėjas, kartu pasibaigė ir šios bendrovės bankroto procedūros. Taigi teisminiai nagrinėjimai dėl šių procedūrų teisėtumo negalimi. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos teisės aktuose nenumatyta galimybė atkurti ar atnaujinti išregistruoto juridinio asmens veiklos, panaikinti juridinio asmens išregistravimą ar atlikti pasibaigusio juridinio asmens duomenų pakeitimus Juridinių asmenų registre.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-54-330/2020](#), pasisakydama dėl kreditoriaus teisės reikšti netiesioginį ieškinį skolininko skolininkui, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nurodė, kad aiškinimas, jog kreditoriui išnyksta teisė reikšti netiesioginį ieškinį tuo atveju, jei bylos nagrinėjimo metu skolininkas pareiškia sutinką su ieškiniu, neatitiktų Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 7 straipsnyje įtvirtinto proceso ekonomiškumo principo, kadangi toks aiškinimas reikštų, jog pats skolininkas turėtų dar kartą iškelti naują bylą, o tuo atveju, jei skolininkas vis tiek

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nesikreiptų į teismą, kreditoriui tektų pakartotinai kreiptis į teismą su tokiu pačiu ieškiniu.

Civilinėje byloje Nr. [2-5-943/2020](#), sprenddamas dėl nutarties, kuria netenkinamas prašymas priimti atskirąją nutartį, skundžiamumo, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad CPK nenumatyta galimybė apeliacine tvarka skysti pirmosios instancijos teismo nutartis, kuriomis atmetamas byloje dalyvaujančio asmens prašymas priimti atskirąją nutartį. Tokia nutartimi neužkertamas kelias tolesnei bylos eigai, todėl teismo nutartis, kuria atsisakoma tenkinti šalies prašymą kreiptis į teisėsaugos institucijas informuojant jas apie galimus neteisėtus šalies ar jos atstovo veiksmus, todėl jos apskundimas atskiruoju skundu negalimas.

Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovai bylos nagrinėjimo metu pateikė teismui prašymus pripažinti, kad atsakovo atstovo įgaliojimai veikti atstovaujamojo vardu yra pasibaigę ir visi jo atlikti veiksmai yra neteisėti, bei apie tokių neteisėtų veiksmų atlikimą informuoti prokuratūrą. Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti tokį ieškovų prašymą kaip nenagrinėtiną teisme civilinio proceso tvarka. LApT atkreipė dėmesį, jog pirmosios instancijos teismas klausimą dėl atsakovo atstovo įgaliojimų procese išsprendė netinkama procesine forma. Pirmosios instancijos teismas atskirą procesinį klausimą, kuris turi būti sprendžiamas pasirengimo nagrinėti bylą stadijoje arba teismo nagrinėjimo metu, išsprendė vadovaudamasis teisės normomis (CPK 137 straipsnis), kuriomis reglamentuojamas procesinių dokumentų, kuriais inicijuojamas savarankiškas procesas, kuriame keliami materialinio teisinio pobūdžio reikalavimai, priėmimo klausimas, ir dėl šios priežasties netinkamai nusprendė, kad tokia nutartis gali būti skundžiama apeliacine tvarka.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-247-236/2020](#), nagrinėdamas apeliacinio skundo apmokestinimo žyminiu mokesčiu klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas sutiko su apeliante, kad pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo vieną civilinę bylą pagal du atskirus ieškinius, tačiau pažymėjo, kad bylos buvo sujungtos siekiant išvengti galimai skirtingų teismų tų pačių aplinkybių vertinimo ir sprendimų priėmimo, taip pat siekiant ginčus išnagrinėti kuo greičiau ir teisingiau. Bylos duomenys patvirtino, kad byloje buvo ginčijami du skirtingi viešieji pirkimai. Apeliacinio teismo vertinimu, apeliantė, pateikdama du ieškinius ir ginčydama abiejų pirkimų sąlygų teisėtumą, tačiau pateikdama vieną apeliacinį skundą, kuriame reišė reikalavimus dėl abiejų pirkimų, nesilaikė CPK 80 straipsnio 4 dalies reikalavimų. Dėl to LAPT pripažino pagrįstomis pirmosios instancijos teismo išvadas, kad pateiktas apeliacinis skundas neatitinka CPK 80 straipsnio 4 dalies, nes už apeliacinį skundą sumokėta tik dalis mokėtino žyminio mokesčio.

Civilinėje byloje Nr. [e2-267-450/2020](#), sprenddamas bankroto administratoriaus atstatydinimo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad bankroto administratoriaus įgaliotas asmuo bankroto procese veikia jį paskyrusio bankroto administratoriaus vardu. Taigi bankroto procese veikiantis bankroto administratoriaus (juridinio asmens) įgaliotas fizinis asmuo negali būti vertinamas atsietai nuo jį įgaliojusio veikti juridinio asmens – byloje paskirto bankroto administratoriaus. Neabejotina, kad bankroto procesą administruojančio bankroto administratoriaus įgalioto asmens atitinkami veiksmai (neveikimas) ir dėl jų (ar kitų priežasčių) atsiradęs kreditorių nepasitikėjimas juo lemia ir kreditorių

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nepasitikėjimą jį įgaliojusių veikti bankroto administratoriumi (juridiniu asmeniu). Toks pagrįstai atsiradęs kreditorių nepasitikėjimas paskirtu bankroto administratoriumi, net ir bankroto procese įgaliojus veikti kitą asmenį, gali neišnykti, nes tai subjektyvus veiksnys.

Civilinėje byloje Nr. [e2-233-464/2020](#), pasisakydamas dėl procesinio dokumento pateikimo teismui būdo, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad vien tai, jog atskirasis skundas buvo pateiktas elektroniniu paštu, kuris pagal Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymą laikytinas elektroninių ryšių priemone, neeliminuoja ir nedaro negaliojančios Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1R-332 patvirtintame Procesinių dokumentų pateikimo teismui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos apraše įtvirtintos tvarkos. Teismas konstatavo, kad apelianto nurodytas būdas – dokumentų pateikimas elektroniniu paštu – nėra numatytas minėtame tvarkos apraše. Įstatymo leidėjui nustačius konkrečią elektroninio ryšio priemonę, ši tvarka negali būti aiškinama pernelyg plačiai.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-32-790/2020](#), nagrinėdama žalos atlyginimo iš vadovo priteisimo klausimą, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nurodė, kad juridinio asmens žala, patirta dėl jo vadovo neteisėtų veiksmų, neturi būti siejama su jo bankroto byloje patvirtinta kreditorių reikalavimų suma, bet gali ją viršyti. Dėl to teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstą atsakovo argumentą, kad klausimas dėl žalos atlyginimo priteisimo iš vadovo galėtų būti nagrinėjamas tik tada, kai bankroto

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

administratorius išnaudos visas galimybes perimti kitus ieškovei nuosavybės teise priklausančius automobilius, kurių bendra vertė viršija ieškovės kreditorių reikalavimų vertę, ir bus nustatyta, kiek iš jų nebuvo perimta. Teisėjų kolegija nurodė, kad aplinkybė, jog ieškovė turi kito turto, kuris dar nėra išreikalautas, neturi įtakos sprendžiant dėl vadovo atsakomybės už konkretaus turto praradimą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-10-1120/2020](#), nagrinėdamas laikinosios apsaugos priemonės taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad ieškovė, siekdama laikinosios apsaugos priemonės taikymo (o tai suponuoja priešpriešinių prievolių vykdymą), turėjo pagrįsti, kad toks bylos rezultatas būtų pasiektas, jei ieškinys būtų išnagrinėtas jos naudai. Priešingu atveju būtų pažeista teismų praktikoje suformuluota taisyklė, kad laikinoji apsaugos priemonė turi būti susijusi su pareikštu reikalavimu, ekonomiška ir proporcinga (plg. su Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-1043-236/2019). LApT vertinimu, CK 6.213 straipsnio 2 dalies reglamentavimas pagrindžia, kad proporcinga ieškovės teisių gynimo būdo alternatyva yra nuostolių atlyginimas, todėl apeliacinės instancijos teismas darė išvadą, kad laikinoji apsaugos priemonė, kurios taikymo rezultatas būtų tolesnis prievolių vykdymas, nepagrindus išimtinių šios priemonės taikymo aplinkybių, kad ginčo šalis gali reikalauti prievolės vykdymo natūra ir šalies teisių pažeidimas negali būti kompensuotas niekaip kitaip, tik taikant šią priemonę, neproporcingai pažeistų kitos ginčo šalies teises ir teisėtus interesus.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-256-464/2020](#), nagrinėdamas laikinosios apsaugos priemonės pakeitimo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad laikinųjų apsaugos priemonių taikymas – tai preliminarinė priemonė, kuria siekiama kuo greičiau užkirsti kelią aplinkybėms, galinčioms apsunkinti ar padaryti nebeįmanomą būsimo teismo sprendimo, priimto toje konkrečioje byloje, įvykdymą, kitaip tariant, pašalinti galimą jo neįvykdymo riziką. Todėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslingumą pirmiausia lemia galima grėsmė būsimo teismo sprendimo įvykdymui ir taikytinų laikinųjų apsaugos priemonių proporcingumas siekiamiems tikslams. Laikinųjų apsaugos priemonių instituto civiliniame procese paskirtis ir esmė lemia, kad, siekiant užtikrinti būsimo teismo sprendimo įvykdymą, gali būti pritaikytos tik tokios laikinosios apsaugos priemonės, kurios tiesiogiai susijusios su pareikštais reikalavimais (sąsajumo principas).

Teismas sutiko su atsakovo prašyme išdėstytais bei pirmosios instancijos teismo nutarties argumentais, kad su vykdomųjų įrašų išdavimu susijusių išlaidų, kai pagrindinė skola nėra ginčijama, išieškojimo sustabdymas neatitinka laikinųjų apsaugos priemonių instituto taikymo – šalių interesų pusiausvyros, proporcingumo ir ekonomiškumo – principų ir suvaržo atsakovo teises labiau, nei to reikia siekiant užtikrinti apeliantams galimai palankaus teismo sprendimo įvykdymą. Tiesiogiai su pareikštais reikalavimais ir būsimo teismo sprendimo įvykdymu nesusijusių bei jokios įtakos teismo sprendimo įvykdymui nedarančių apribojimų taikymas ne tik pažeidžia minėtus principus, bet ir yra neteisėtas. LAPT pažymėjo, kad teismas gali taikyti tik tokius ribojimus, kurie būtini ir realiai gali užtikrinti būsimo teismo sprendimo įvykdymą, ir turi netaikyti priemonių, kurios nėra būtinos teismo sprendimo įvykdymui užtikrinti.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-245-241/2020](#), nagrinėdamas klausimą dėl PVM sąskaitų faktūrų įrodomosios galios, LApT nurodė, kad aplinkybė, jog PVM sąskaitų faktūrų išrašymo laikotarpiu pareiškėja ir atsakovė buvo susijusios įmonės, neleidžia šiems dokumentams suteikti didesnės, nei teismų praktikoje pripažįstama, įrodomosios galios ir paneigti bendruosius civilinio proceso įrodinėjimo principus.

Civilinėje byloje Nr. [e2-25-1120/2020](#), pasisakydamas dėl atsiliepimo į ieškinį kaip procesinio dokumento reikšmės, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad vienas iš civilinio proceso principų yra proceso koncentracija ir ekonomiškumas. Šis principas įtvirtintas CPK 7 straipsnyje, kurio 2 dalyje nustatytas reikalavimas dalyvaujantiems byloje asmenims rūpintis greitu bylos išnagrinėjimu, rūpestingai ir laiku, atsižvelgiant į proceso eigą, pateikti teismui įrodymus ir argumentus, kuriais grindžiami jų reikalavimai ar atsikirtimai. Nurodytas atsakovo procesinis elgesys, t. y. nepateikimas teismui argumentų, kuriais atsakovas grindžia savo atsikirtimą, neatitinka aptarto reikalavimo proceso dalyviui (šiuo atveju – atsakovui). Toks atsakovo elgesys taip pat neatitinka ir CPK 8 straipsnyje įtvirtinto kooperacijos principo, reiškiančio, kad dalyvaujantys byloje asmenys CPK nustatyta tvarka bendradarbiauja tarpusavyje ir su teismu. LApT nepagrįstu pripažino atsakovo argumentą, kad atsiliepimu į ieškinį asmuo gali naudotis taip, kaip jam suprantama. Atsakovas, teikiantis atsiliepimą į pareikštą ieškinį, turi užtikrinti, kad jo teikiamas dokumentas atitiks visus tokiam procesiniam dokumentui CPK keliamus reikalavimus. Priešingu atveju atsakovui kyla su tuo susiję teisiniai padariniai. Pavyzdžiui, teismas, vadovaudamasis CPK 142 straipsnio 3 dalimi, turi teisę atsisakyti priimti įrodymus ir motyvus, kurie galėjo būti pateikti atsiliepime į ieškinį, jeigu

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

mano, kad vėlesnis jų pateikimas užvilkins sprendimo priėmimą byloje.

Civilinėje byloje Nr. [e2-314-407/2020](#), pasisakydamas dėl bankrutuojančios įmonės vadovo pareigos perduoti įmonės turtą ir (ar) dokumentus, LApT pažymėjo, kad ĮBĮ 10 straipsnio 14 dalies taikymas siejamas ne tik su įmonės vadovo veiksmų vertinimu, bet ir turi būti atsižvelgiama į bankroto administratoriaus elgesį (bendradarbiavimą), t. y. siekį perimti bankrutuojančios įmonės turtą ir (ar) dokumentus.

Be to, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ĮBĮ 10 straipsnio 14 dalyje nustatytos sankcijos taikymas priklauso ir nuo šiame straipsnyje numatytų pareigų pažeidimo sukeltamų padarinių. Atsižvelgdamas į minėtoje normoje nustatytos sankcijos griežtumą, teismas, sprenddamas dėl pareigos perduoti turtą ir (ar) dokumentus, turi atsižvelgti į neperduoto turto ir (ar) dokumentų reikšmę bankroto procesui (įmonės turto nustatymui, kreditorių reikalavimų patenkinimui ir pan.) ir dėl šios pareigos nevykdymo kylančius padarinius. Todėl turto, neturinčio esminės reikšmės bankroto procesui, neperdavimas laiku savaime neturėtų būti pagrindas taikyti ĮBĮ 10 straipsnio 14 dalyje nustatytą sankciją.

ĮBĮ 10 straipsnio 14 dalyje nustatytas konkretus šiame straipsnyje įtvirtintos asmens teisės eiti vadovaujamas pareigas apribojimo terminas, t. y. nuo 3 iki 5 metų. Taigi įstatymų leidėjas nenustatė teisės teismui nustatyti mažesnę nei 3 metai tokio apribojimo terminą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-43-798/2020](#), sprenddamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrįstumo, LApT nurodė, kad teismo proceso pradžioje

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

taikomos laikinosios apsaugos priemonės turi būti tik tokios, kad iš esmės nestabdytų ir netrikdytų įmonių ūkinės komercinės veiklos, t. y. įmonės ūkinė komercinė veikla negali nukentėti dėl pradėtų teisminių procesų. Apeliacinės instancijos teismas darė išvadą, kad nagrinėjant bylą jau buvo apribota atsakovei galimybė disponuoti jai priklausančiu turto ir lėšomis, todėl dar didesniu jos turto ar lėšų ribojimu gali būti padaryta neigiama įtaka jos veiklai ir (ar) atsakovės pajėgumui konkuruoti rinkoje. LApT sprendė, kad toks įmonės veiklos sutrikdymas gali dar labiau pabloginti jos turtinę padėtį, o tai neatitiktų ir pačios apeliančios interesų, jeigu teismui patenkinus jos ieškinį visa apimtimi būtų vykdomas išieškojimas iš atsakovės turto.

Civilinėje byloje Nr. [e2-138-370/2020](#), sprendžiamas praleisto termino atnaujinimo klausimą, LApT nurodė, kad atsakovės prašymo argumentai nepagrindė tikėtino nuostolių kompensacijos išieškojimo apsunkinimo arba galimybės juos kompensuoti nebuvimo. Aplinkybė, kad įmonė yra restruktūrizuojama, nepagrindė to, kad ateityje ji nesugebės atlyginti galimų nuostolių. Be to, LApT pažymėjo, kad atsakovės į bylą pateiktame prašyme nurodyta, jog ieškovė yra išreiškusi valią jai, sudarius taikos sutartį, atlyginti jos patirtus nuostolius dėl atsakovės netinkamo ginčo viešojo pirkimo sutarties vykdymo. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad šiuo atveju nėra pagrindo taikyti CPK 146 straipsnyje nurodyto nuostolių atlyginimo užtikrinimo instituto, kadangi atsakovė iš esmės nepagrindė nuostolių atlyginimui užtikrinti būtinų sąlygų visumos – atsakovės kartu su atskiruoju skundu pateikti apskaičiavimai negali būti vertinami kaip objektyvūs, nes atsakovė juos sudarė savo nuožiūra, o ne pateikė jai šią paslaugą teikiančios įmonės realius apskaičiavimus, taip pat atsakovės nurodyta aplinkybė, kad ieškovė yra išreiškusi valią jai atlyginti

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

visus nuostolius, patirtus dėl netinkamo ginčo viešojo pirkimo sutarties vykdymo, nepatvirtina aplinkybės, kad galimų nuostolių atlyginimas bus apsunkintas ar neįmanomas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-334-553/2020](#), pasisakydamas dėl įmonės nemokumo vertinimo, LApT pažymėjo, kad skundžiamoje nutartyje teismas rėmėsi Lietuvos apeliacinio teismo išaiškinimu, jog bankroto procese, sprendžiant klausimą dėl įmonės nemokumo, prioritetas turi būti taikomas reabilitaciniam tikslui ir bankroto byla įmonei turi būti keliama tik tuomet, kai teismui, išanalizavusiam visus įrodymus, nelieka abejonių, kad įmonė yra nemoki. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju prioritetas reabilitaciniam tikslui buvo suteiktas iš esmės netiriant jokių bendrovės finansinę padėtį apibūdinančių įrodymų, nevertinant jos galimybių vykdyti ūkinę komercinę veiklą ir kitų reikšmingų duomenų, reikalingų juridinio asmens galimo nemokumo klausimui išspręsti. LApT šioje byloje panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį ir perdavė nemokumo klausimą nagrinėti iš naujo.

Be to, šioje byloje apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. ĮBĮ neteko galios ir šiuo metu įmonių bankroto teisiniai santykiai reglamentuojami Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatyme (toliau – JANĮ). Tačiau apeliacinės instancijos teismas tikrino skundžiamo procesinio sprendimo, priimto pagal ĮBĮ, teisėtumą ir pagrįstumą, todėl sprendė, kad JANĮ nuostatos nagrinėjamu atveju netaikytinos (JANĮ 155 straipsnio 1 dalis).

Civilinėje byloje Nr. [e2-47-790/2020](#), pasisakydamas dėl reikalavimų pripažinti negaliojančiu statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą ir įpareigojimo

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nugriauti statinį kvalifikavimo kaip neturtinių, LApT pažymėjo, kad atsakovų skundžiamu pirmosios instancijos teismo sprendimu buvo patenkinti tie ieškovo, ginančio viešąjį interesą, reikalavimai, kurie susiję su galbūt neteisėtai pastatyto statinio įteisinimu (statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto pripažinimo negaliojančiu) ir neteisėtos statybos padarinių pašalinimu (įpareigojimu statinį nugriauti). LApT nurodė, kad nors pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, jog, įvykdęs teismo sprendimą, kuriuo ieškovo reikalavimai buvo patenkinti iš dalies, atsakovas neteks dalies savo turto, kuris galbūt buvo pastatytas neteisėtai, ši aplinkybė nesudaro pagrindo kvalifikuoti, kad aptariama ginčo dalis yra turtinio pobūdžio. Teismas išaiškino, kad reikalavimas dėl statybos padarinių pašalinimo (statinio nugriovimo) yra išvestinis, jis kildinamas iš pagrindinio neturtinio pobūdžio reikalavimo dėl administracinio akto, kuriuo statinys pripažintas tinkamu naudoti, pripažinimo negaliojančiu. Teismų praktikoje analogiško pobūdžio bylose išaiškinta (žr., pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. gegužės 15 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-834/2014), kad neteisėtai sukurtas statinys nesukuria ekonominės vertės, juo negalima disponuoti, dėl to reikalavimui taikyti neteisėtos statybos padarinius (nugriauti statinį) negalima taikyti CPK 85 straipsnio kriterijus dėl ieškinio sumos. Toks ieškinio reikalavimas savo esme yra neįkainotinas, jis negali būti išreikštas pinigų suma, dėl to kvalifikuotinas kaip neturtinis.

Civilinėje byloje Nr. [e2-349-585/2020](#), pasisakydamas dėl įmonės nemokumo vertinimo, LApT pažymėjo, kad pagal JBĮ 20 straipsnio 3 dalies 1 punktą preziumuojama, kad bankrotas yra tyčinis, jeigu veikla ir turtas buvo perkelti į kitą įmonę, įmonę reorganizavus arba įmonės dalį atskyrus, kai veiklą vykdo ir finansinius įsipareigojimus priisiima

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

turto nevaldanti įmonė, kita veikianti ar naujai įsteigta įmonė perėmė įmonės nebaigtas vykdyti sutartis ir (ar) reikalavimo teises ir į šią įmonę perėjo dirbti darbuotojai ir (ar) vadovai, ir (ar) su jais susiję asmenys. Vis dėlto apeliacinės instancijos teismas atkreipė dėmesį, kad sprendžiant dėl nurodytos tyčinio bankroto prezumpcijos nepakanka nustatyti vien tai, kad į kitą veikiančią ar naujai įsteigtą bendrovę perėjo dirbti bendrovės darbuotojai ir (ar) vadovai, ir (ar) su jais susiję asmenys. Būtina sąlyga, leidžianti taikyti šią prezumpciją, ta, kad kita bendrovė turi perimti bendrovės nebaigtas vykdyti sutartis ir (ar) reikalavimo teises.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-597-407/2020](#), sprenddamas bankroto proceso ne teismo tvarka inicijavimo teisėtumo klausimą, LAPT išaiškino, kad sistemiškai aiškinant JBJ 12 straipsnio 2 dalį su kitomis šio straipsnio nuostatomis, darytina išvada, jog apie siūlymą bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka turi būti informuojami visi kreditoriai, nutarimo dėl bankroto procedūros vykdymo ne teismo tvarka priėmimo dieną turintys reikalavimą įmonei, t. y. net ir tokie kreditoriai, kuriems mokėjimo terminai nėra pasibaigę.

Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstais pripažino atsakovės argumentus, kad, bendrovės vadovui vykdant JBJ 12 straipsnio 2 dalies reikalavimą apie inicijuojamą neteisminį bankroto procesą raštu pranešti kiekvienam kreditoriui, tuo metu nebuvo ir neturėjo būti žinoma apie skolą Valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – VMI), nes pagal bendrovės apskaitos dokumentus bendrovė nebuvo skolinga VMI, be to, VMI raštu patvirtino, kad bendrovė jai neskolinga. Teismas pažymėjo, kad iki mokestinio patikrinimo bendrovė buvo deklaravusi gražintiną iš biudžeto PVM ir tuo remiantis PVM jai

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

buvo grąžintas, tačiau 2019 m. birželio 27 d. buvo pateiktos patikslintos bendrovės PVM deklaracijos, kuriose grąžintino PVM suma buvo sumažinta. Dėl to bendrovės vadovui, kuris, be kita ko, atsako už teisingos, tikslios, išsamios ir laiku pateiktos informacijos apie ūkinius įvykius ir ūkines operacijas pateikimą vyriausiajam buhalteriiui (buhalteriui) arba apskaitos paslaugas teikiančiai įmonei (Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 14 straipsnio 2 dalis), turėjo būti žinoma, kad, pateikus minėtas patikslintas PVM deklaracijas, bendrovei susidarė mokestinė nepriemoka. Vien tai, kad ši skola nebuvo apskaityta bendrovės buhalterinėje apskaitoje ir nebuvo matoma VMI Mokesčių apskaitos informacinėje sistemoje, nereiškia, kad tokia prievolė dar nebuvo atsiradusi.

LApT byloje konstatavo, kad minėta PVM prievolė bendrovei atsirado nuo to momento, kai buvo patikslintos PVM deklaracijos, todėl VMI laikytina kreditore, kuriai turėjo būti pranešta apie inicijuojamą neteisminį bendrovės bankroto procesą, kaip reikalaujama pagal ĮBĮ 12 straipsnio 2 dalį. Toks pranešimas apeliantei nebuvo išsiųstas, todėl buvo apribotos jos, kaip kreditorės, teisės dalyvauti šiame kreditorių susirinkime ir balsuoti dėl nutarimo vykdyti bendrovės bankroto procesą ne teismo tvarka. Šiuos minėtų procedūrų ir kreditorės teisių pažeidimus LApT pripažino esminiais, sudarančiais pagrindą pripažinti kreditorių susirinkimo nutarimą bendrovės bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka neteisėtu ir jį panaikinti.

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius

Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2020 m.